Государственное автономное профессиональное
образовательное учреждение
«Мамадышский политехнический колледж»

«Утверждаю»
Зам.директора по ТО
___________ Файзреева В.В.
« 01 » 09 2022 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по дисциплине
ОП.15 Деловой татарский язык
для специальности

35.02.16 Эксплуатация и ремонт сельскохозяйственной техники и оборудования

Рабочая программа учебной дисциплины ОП.15 Деловой татарский язык общепрофессионального цикла разработана в соответствии с вариативной составляющей части Федерального государственного образовательного стандарта среднего профессионального образования по специальности 35.02.16 Эксплуатация и ремонт сельскохозяйственной техники и оборудования

Обсуждена и одобрена на заседании цикловой комиссии: общепрофессиональных дисциплин

Протокол № 1
«29» августа 2022 г.
Председатель ПЦК: ______ / Мирзаянова В.Т. /
(подпись, инициалы фамилия)

Разработчик: Ахметшина Айгуль Дамировна, преподаватель

Эчтәлек

1. **Уку фәненең эш программасы паспорты**
2. **Уку фәненең эчтәлеге**
3. **Уку фәнен тормышка ашыру шартлары**
4. **Уку фәнен үзләштерүне тикшерү һәм бәяләү**

1. Уку фәненең эш программасы паспорты

Татар теле һөнәри эшчәнлектә фәне буенча эш программасы ППССЗ буенча 35.02.16 Авыл хуҗалыгы техникасын ремонтлау, җиһазлау һәм эксплуатацияләү һөнәре буенча белгечлек бирүнең төп өлеше булып тора.

1.1. Татар теле һөнәри эшчәнлектә фәне буенча программа төзелеше:

Һөнәри белем бирүче "Мамадыш политехник көллияте" дәүләт автоном мәгариф учреждениесендә татар теле һөнәри эшчәнлектә фәнен укыту программасы 3 бүлектән тора: эш программасының паспорты, төп эчтәлек, укучыларның әзерлек дәрәҗәсенә таләпләр.

1.2. Фәннең максаты һәм бурычлары:

- **төп максатлар:**

-студентларда туган телебезгә,сайлаган белгечлекләренә кызыксыну тәрбияләү;

-телдән һәм язма формада стиль үзенчәлекләрен саклап сөйләм төзү өчен тел чараларын сайлап алу күнекмәләре булдыру;

- презентацияләр ясау, (аларны яклау) укучыларның кайбер темаларны мөстәкыйь өйрәнүләренә ирешү.

-текстны ике дәүләт телендә дә куллана алуларына ирешү

- бурычлар :

-студентларда төрле стильдәге текстларны өйрәнү һәм чагыштыру күнекмәләре булдыру;

-мөстәкыйль рәвештә текстка фәнни анализ ясау күнекмәләре булдыру;

- студентларның үз сөйләме өчен фактик һәм тел материалын сайлый белергә өйрәнүе;

-дөрес яза һәм сөйләшә белү;

-сөйләм стильләрен тел-сурәтләү чараларына карап аера белү;

-текстны редакцияләү, аралашу культурасы тәрбияләү.

1.3. Белем дәрәҗәсе таләпләре:

Укучыларның үзләштерергә тиешле белем – күнекмәләре:

1.Татар теленең сүзлек составын белү. Лексикография.

2. Сүз төркемнәре һәм синтаксис буенча алган мәгълүматны автомобильгә техник диагностика, үсемлекчелектә механик эшләрнең технологиясе, йөк машиналары ,тракторларны өйрәнү өлкәсендә дөрес куллана алуларына ирешү

3. Техника өлкәсендә эшләгән галимнәр һәм аларның хезмәтләрен өйрәнү.

4.Авыл хуҗалыгын мехникалаштыру,эксплуатацияләү,җиһазлауга караган терминнарны куллана белү.

Сөйләм культурасына таләпләр:

1. Төрле сүзлекләрдән файдалану күнекмәләрен булдыру.
2. Сөйләмдә белгечлеккә караган сүзләрне дөрес һәм урынлы файдалану, төгәл итеп сөйләшә алу.
3. Орфографик прициплар һәм аларның нормаларын белү.
4. Стилистика һәм сөйләм культурасы нормаларын төгәл белү.
5. Пунктуация кагыйдәләреннән дөрес файдалану.
6. Сөйләм эшчәнлеге буенча тулы мәгълүматлы булу.

1.4. Программаны үзләштерү өчен уку дисциплинасының сәгатьләр саны:

Укучыларга максималь укыту йөкләмәсе (барлыгы) – **36 сәгать:**
Укучының аудиторлы укыту(мәҗбүри уку дәресләре -теория) – **18 сәгать**;
Консультация – 0 сәгать;
уку шул исәптән лаборатория һәм практик дәресләр – **16 сәгать;**
Укучыларның мөстәкыйль эше **– 2 сәгать**;
Аттестация – Диф. зачет формасында.

2.Уку фәненең эчтәлеге

Бүлекләр	Укыту материалының эчтәлеге	Үткәрелгән вакыты (сәг.)	Үз Дәрә
1	2	3	4
1 нче бүлек	***Кереш***	***2***	
	Һөнәри татар теленең актуальлеге. Икетеллелек. Дөньядагы телләр һәм аларны төркемләү. ***<u>Практик эш:</u>*** Тел – шартлы билгеләр системасы (реферат язарга).	1 1	
2 нче бүлек	***Тел һәм сөйләм***	***8***	
	Татар әдәби теленең функциональ стильләре. Сөйләм стиле.Фәнни стиль. Эш кәгазьләре стиле. Публицистик стиль. ***<u>Практик эш:</u>*** Әдәби стиль.Һөнәр сайлау – җаваплы эш. Эшче һөнәрләренең ил күләмендәге урыны. Авыл хуҗалыгын механикалаштыру,эксплуатацияләү,җиһазлау. Транспорт төрләре. Тормышта рекламаның роле.	4 3	2
	Укучыларның үзлектән эше: Авыл хуҗалыгын механикалаштыру,эксплуатацияләү,җиһазлау нәрсә ул?(презентация эшләргә)	1	
3 нче бүлек	***Лексика һәм фразеология***	***6***	
	Образлы, предметлы сурәтләү чаралары.	3	

	Синонимнар. Антонимнар. ***<u>Практик эш:</u>*** Сүзнең күп мәгънәлелеге, омонимнар. Гади сөйләм сүзләре һәм диалектизмнар. Техник-механик нинди булырга тиеш? Тел чаралары ярдәмендә иген үстерүче образын тасвирлау. Машинагыз бармы?	2	2
	Укучыларның үзлектән эше: Иҗади эш “Исемең ничек?”	1	
4 нче бүлек	***Авыл хуҗалыгын механикалаштыру, эксплуатацияләү, җиһазлау***	***14***	
	Исемнәр һәм аларның кулланылышы. Машиналарны чәчүгә әзерләү. Саннар һәм аларның кулланылышы. Төрле елларда чыккан машиналар. Сәгать ничәдә? Заманча һөнәрләр. Бәхетсезлеккә очраган кешегә табиб килгәнче беренче ярдәм күрсәтү. Фронтта.Тәрҗемә эшләре. Сыйфатлар һәм аларның кулланылышы. Автомеханик нинди булырга тиеш? Автомеханикның сыйфатлары. ***<u>Практик эш:</u>*** Алмашлыклар һәм аларның кулланылышы. Машина йөртүченең эш урынын оештыруга таләпләр. Әтием – үрнәк. Рәвешләр һәм аларның кулланылышы. Язгы чәчү. Бабам сугышта булган. Фигыль, фигыль формалары һәм аларның кулланылышы. “КамАЗ” – шәп машина! Тәмәке тартуның зарары. Аракы кешене нишләтә? “Ак үлем”нән саклан! “КАМАЗ-Мастер” юлга кузгалырга әзер. Хоккей уены. Җәйге каникул. Автомеханик чакыртып буламы? Рамазан – һөнәри көллияте студенты.	7 7	2
5 нче бүлек	***Текстлар өстендә эш***	***6***	
	Техника өлкәсендә эшләгән галимнәр һәм аларның хезмәтләре. Авыл хуҗалыгы машиналарын җитештерү заводлары турында. Төрле елларда чыккан машиналар. Йөртү (транспорт) чаралары аптечкасы (даруханәчеге). Яңа һөнәрләр. Бәхетсезлеккә очраган кешегә табиб килгәнче беренче ярдәм күрсәтү. Акыл күпкә җиткерер, һөнәр күккә җиткерер.	2	2

	<u>Практик эш:</u> Автомобильгә техник диагностика дәреслеге буенча тәрҗемә эшләре.Үсемлекчелектә механик эшләрнең технологиясе дәреслеге буенча тәрҗемә эшләре.Йөк машиналары дәреслеге буенча тәрҗемә эшләре. Тракторлар дәреслеге буенча тәрҗемә эшләре.	3	
	Д/зачет	1	
	Барысы	**36**	

3. Уку фәнен тормышка ашыру шартлары

3.1. Минималь материаль – техник тәэмин ителешкә таләпләр

Фән программасы тормышка ашыру кабинет булуны таләп итә: Туган тел кабинеты.

Уку кабинетының җаһазлары: язу тактасы, кием шкафы, китап шкафы, өстәл (укучылар өчен), өстәл (укытучылар өчен), урындыклар.

Укыту кабинетының җиһазы:

- утырту урыннары - укучылар саны буенча;
- укытучының эш урыны;
- укыту-күргәзмә әсбаплар комплекты.

Белем бирүнең техник чаралары:

- Интерактив комплект (Инв. № 222101045615);
- Портатив ПЭВМ RAYbook Bi1010 ICL (Инв. № 222101045648).

3.2. Укытуның информацион тәэмин ителеше

Төп чыганаклар:

1. Мин татарча сөйләшәм www.proshkolu.ru

2. Татарча сөйләшәбез СТО, СТМ группа студентларын татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек.. Захарова З.Ө. - Әлмәт “ГАПОУ Әлмәт һөнәр көллияте” 2015.- 100 б.

3. Tatar.com.ru: татар теле.

Кулланылган әдәбият

Төп исемлек:

1**.** Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) 10 нчы с-ф. - Р.К. Сәгъдиева. - Казан: “Мәгариф – Вакыт” нәшр., 2018. - 247 б.

2**.** Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) 11 нчы с-ф. - Р.К. Сәгъдиева. - Казан: “Мәгариф – Вакыт” нәшр., 2018. - 286 б.

Өстәмә исемлек:

1. Р.С.Абдуллина, Г.М.Шәйхиева, Татар теле, дәреслек, 10 кл., Казан, Мәгариф нәшрияты, 2006 .

2. Сафиуллина Ф.С.,К.С.Фәтхуллова Татарский язык ,дәреслек 10 кл.(рустелле балалар өчен), Казан, Мәгариф нәшрияты, 2005 .

3.Рүзәл Юсупов Тәрҗемә һәм сөйләм культурасы,Казан,Татарстан китап нәшрияты,2012.

4. Туган тел фәнен үзләштерүнең нәтиҗәсен тикшерү һәм бәяләү

Укыту нәтиҗәсе **(белергә, эшләргә тиеш)**	**Уку нәтиҗәләрен тикшерү һәм бәяләү формалары һәм алымнары**
Укучыларның үзләштерергә тиешле белем – күнекмәләре: 1. Фонетика, лексика тармаклары турында, сузыкларга һәм тартыкларга хас орфоэпик һәм орфографик нормаларны белү, аваз үзгәрешләренә аңлатма бирә белү. 2. Татар теленең сүзлек составын белү. Лексикография буенча тулы мәгълүмат бирә белү. 3. Сүз төзелеше, сүз ясалышы, кушымчалар турындагы белемнәрне ныгыту. 4. Сүз төркемнәре. Синтаксис буенча тулы мәгълүмат алу. 5. Язу тарихын тирән белү. **Сөйләм эшчәнлегенә таләпләр:** 1. Орфография, орфоэпия нормаларын үзләштерү, фонетик анализ ясый белү. 2. Төрле сүзлекләрдән файдалану күнекмәләрен булдыру. 3. Сөйләмдә сүз төркемнәреннән дөрес һәм урынлы файдалану, төгәл итеп анализлау 4. Сүзләргә фонетик, морфологик, синтаксик анализ ясый белү күнекмәләрен булдыру, анализ үрнәкләрен камил белү. 5. Сүз ясалышын, төзелешен, сүзтезмәләрне тикшерү үрнәкләрен камил белү. 6. Орфографик прициплар һәм аларның нормаларын белү. 7. Стилистика һәм сөйләм культурасы нормаларын төгәл белү. 8. Пунктуация кагыйдәләреннән дөрес файдалану.	Изложение; диктант; тестлар; реферат; сорауларга җавап бирү; күнегүләр эшләү; конспектлар төзү; тәрҗемә итү;